

EMISNÁ ČINNOSŤ A PEŇAŽNÝ OBEH

4 EMISNÁ ČINNOSŤ A PEŇAŽNÝ OBEH

4.1 VÝVOJ KUMULOVANEJ ČISTEJ EMISIE V OBEHU

4.1.1 EUROBANKOVKY A EUROMINCE

Celková hodnota kumulovanej čistej emisie²⁷ (ďalej len emisía) k 31. decembru 2011 dosiahla 7,36 mld. € (tabuľka 13) a v medziročnom porovnaní vzrástla o 21,6 % (v roku 2010 vzrástla o 30,8 %). Hodnota položky „obeživo“, zodpovedajúca podielu NBS na eurobankovkách vydaných Eurosystémom, k 31. decembru 2011 predstavovala 8,1 mld. €. ²⁸

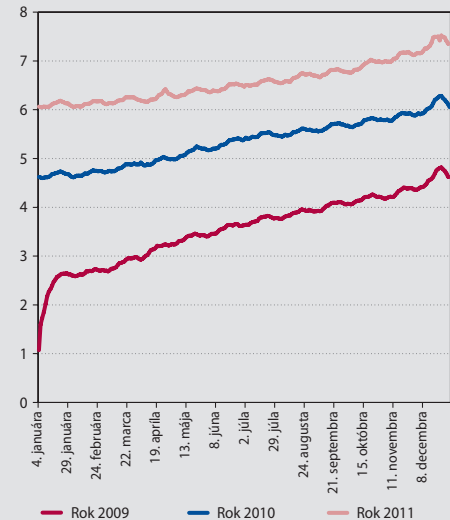
Denný vývoj emisie v roku 2011 takmer kopíruje vývoj v roku 2010, s posunom hodnoty o 1,5 mld. € (graf 20). Maximálna hodnota emisie v roku 2011 bola už tradične dosiahnutá v predvianočnom období 23. decembra (7,5 mld. €).

Kým pri hodnote emisie takmer celú emisiu predstavovali eurobankovky (98,4 %), pri množstve emitovaných eurových peňazí bol pomer opačný, eurobankovky predstavovali iba 20,46 % z celkového počtu, euromince 79,50 % a zvyšnú časť predstavovali zberateľské euromince.

Čistá kumulovaná emisía od prijatia eura ku koncu roka 2011 predstavovala 108 mil. kusov eurobankoviek a takmer 420 mil. kusov euromincí vrátane pamätných euromincí (tabuľka 13). Najviac emitovanou eurobankovkou v uvedenom období bola 50 € bankovka, ktorej podiel predstavoval viac ako 29 % na celkovom množstve emitovaných eurobankoviek. V roku 2011 zaznamenala najvyšší prírastok, čo sa týka hodnoty emisie 500 € bankovka, po ktorej bol v SR veľmi vysoký dopyt najmä v druhom polroku, rovnako ako v celej eurozóne. Z hľadiska množstva bol najvyšší ročný prírastok dosiahnutý pri 20 € bankovke. Najviac emitovanými euromincami, počas celého obdobia platnosti euromeny a aj v roku 2011, boli euromince najnižších nominálnych hodnôt 0,01 € a 0,02 €. Ich spoločný podiel na celkovom množstve emitovaných euromincí tvoril viac ako polovicu emitovaných euromincí (52 %).

Na základe doterajšieho vývoja emisie možno konštatovať, že zatiaľ ani pri jednej nominálnej

Graf 20 Denný vývoj emisie eurovej hotovosti (mld. EUR)

Zdroj: NBS.

hodnote eurobankoviek, resp. euromincí neznamenala NBS dlhodobjší trend tzv. príjmovej krajiny²⁹, hoci 200 € bankovka má od druhého polroka 2010 stále negatívnu čistú mesačnú emisiu³⁰.

Priemerná hodnota peňažného znaku³¹, vypočítaná z emitovaných eurových peňazí vrátane zberateľských euromincí, predstavovala 14 €. Priemerná hodnota peňažného znaku eurobankoviek bola 67 € a euromincí 0,28 €. K 31. decembru 2011 pripadlo v priemere na obyvateľa SR³² 20 kusov eurobankoviek v hodnote približne 1 332 € a 77 kusov euromincí v hodnote 21 €. Celková hodnota kumulovanej čistej emisie eurovej hotovosti na obyvateľa bola 1 353 €. Najpočetnejšou eurobankovkou bola 50 € bankovka v počte takmer 6 kusov na obyvateľa. Z euromincí boli najviac zastúpené v obehu euromince 0,01 € a 0,02 €, ktorých pripadlo v priemere po 20 kusov na obyvateľa.

4.1.2 SLOVENSKÉ KORUNY

K 31. decembru 2011 zostalo v obehu ešte 19,6 mil. kusov bankoviek slovenských korún (z toho najviac 20 Sk bankoviek 10,3 mil. kusov)

27 V SR sa vyskytujú aj eurobankovky a euromince emitované inými centrálnymi bankami eurozóny, preto NBS nemá evidenciu o reálnej hodnote a množstve peňazí v obehu. NBS eviduje len eurobankovky a euromince, ktoré sama vydala do obehu a prijala z obehu. Rozdiel medzi hodnotou (resp. množstvom) vydaných eurobankoviek a euromincí do obehu a prijatých z obehu od 1. 1. 2009 k určitému dátumu predstavuje kumulovanú čistú emisiu.

28 Hodnota obeživa v celej eurozóne k 31. 12. 2011 bola 888,6 mld. €, náš predpísaný podiel bol 0,9115 %.

29 Znamená to, že NBS zatiaľ vydala do obehu viac eurobankoviek, resp. euromincí každej nominálnej hodnoty, ako ich prijala z obehu.

30 V danom mesiaci NBS vydá nižšie množstvo eurobankoviek danej nominálnej hodnoty do obehu, ako ich z neho prostredníctvom bánk, resp. verejnosti prijme.

31 Priemerná hodnota peňažného znaku = hodnota kumulovanej čistej emisie / kumulovaná čistá emisía v kusoch.

32 Počet obyvateľov SR k 31. 3. 2011 bol 5,437 mil., zdroj ŠÚ SR.

Tabuľka 13 Štruktúra kumulovanej čistej emisie eurobankoviek a euromincí						
	Kumulovaná čistá emisia				Podiel v %	
	Stav k 31.12.2011		Rozdiel oproti 31.12.2010		Stav k 31.12.2011	
	kusy	EUR	kusy	EUR	kusy	EUR
500 €	5 483 612	2 741 806 000,00	1 253 428	626 714 000,00	1,04	37,27
200 €	829 310	165 862 000,00	-131 126	-26 225 200,00	0,16	2,25
100 €	20 356 841	2 035 684 100,00	2 940 441	294 044 100,00	3,85	27,67
50 €	32 014 579	1 600 728 950,00	4 776 745	238 837 250,00	6,06	21,76
20 €	24 410 982	488 219 640,00	5 945 914	118 918 280,00	4,62	6,64
10 €	16 722 531	167 225 310,00	3 858 302	38 583 020,00	3,17	2,27
5 €	8 239 817	41 199 085,00	543 188	2 715 940,00	1,56	0,56
Bankovky spolu	108 057 672	7 240 725 085,00	19 186 892	1 293 587 390,00	20,46	98,42
2 €	30 826 707	61 653 414,00	4 089 272	8 178 544,00	5,84	0,84
1 €	21 473 053	21 473 053,00	197 506	197 506,00	4,07	0,29
50 centov	24 778 480	12 389 240,00	1 211 686	605 843,00	4,69	0,17
20 centov	33 123 966	6 624 793,20	1 065 356	213 071,20	6,27	0,09
10 centov	41 043 449	4 104 344,90	3 415 435	341 543,50	7,77	0,06
5 centov	50 264 732	2 513 236,60	6 029 005	301 450,25	9,52	0,03
2 centy	107 250 989	2 145 019,78	17 031 547	340 630,94	20,31	0,03
1 cent	111 104 109	1 111 041,09	23 226 387	232 263,87	21,04	0,02
Mince spolu	419 865 485	112 014 142,57	56 266 194	10 410 852,76	79,50	1,53
Zberateľské mince	187 036	3 590 460,00	73 756	1 484 780,00	0,04	0,05
Peniaze spolu	528 110 193	7 356 329 687,57	75 526 842	1 305 483 022,76	100,00	100,00

Zdroj: NBS.

a približne 393 mil. kusov mincí (z toho najviac 50 hal. mincí 170 mil. kusov a 1 Sk mincí viac ako 102,6 mil. kusov). Hodnota zatiaľ nevrátených slovenských korún približne 4,04 mld. Sk tvorí 2,6 % z celkovej hodnoty emitovaných peňazí. Z uvedenej hodnoty je takmer 700 mil. Sk hodnota slovenských pamätných mincí, pri ktorých predpokladáme len veľmi nízku návratnosť.

Z nevrátených slovenských korún pripadli na 1 obyvateľa približne 3 bankovky v hodnote 480 Sk a 72 obehových mincí v hodnote 133 Sk. Celková hodnota nevrátených slovenských korún vrátane slovenských pamätných mincí predstavovala 743 Sk na obyvateľa. Najpočetnejšou nevrátenou korunovou bankovkou bola k 31. decembru 2011 bankovka 20 Sk v počte takmer 2 kusy na obyvateľa a z obehových mincí to boli 50 hal. mince v počte 31 kusov na obyvateľa.

4.2 DODÁVKY EUROBANKOVIEK A VÝROBA EUROMINCÍ

Národná banka Slovenska v roku 2011 zabezpečila výrobu a dodala do Eurosystemu 74,46 mil. kusov eurobankoviek; 37,86 mil. kusov bankoviek v nominálnej hodnote 5 € a 36,60 mil. kusov bankoviek v nominálnej hodnote 20 €. Ich výroba bola realizovaná v tlačiarňach Oberthur Technologies Fiduciaire (Francúzsko) a Joh. Enschedé Banknotes B. V. (Holandsko).

Okrem eurobankoviek NBS zabezpečila výrobu a dodanie 20,4 mil. kusov euromincí v nominálnej hodnote 1 cent, 15 mil. kusov euromincí v nominálnej hodnote 2 centy a 5 mil. kusov euromincí v nominálnej hodnote 2 €. Koncom roka bola realizovaná aj výroba 1 mil. kusov pamätných euromincí v nominálnej hodnote 2 € s tematikou 10. výročia zavedenia hotovost-

Tabuľka 14 Zberateľské mince emitované NBS v roku 2011

Nominálna hodnota	Udalosť, ktorú minca pripomína	Počet (ks)		Oznámenie NBS o vydaní euromince
		spolu	z toho PROOF	
10 € ¹⁾	900. výročie vzniku zoborských listín	16 250	8 950	13/2011 Z. z.
10 € ¹⁾	150. výročie prijatia Memoranda národa slovenského	18 600	9 100	78/2011 Z. z.
10 € ¹⁾	100. výročie narodenia Jána Cikkera	16 800	8 900	147/2011 Z. z.
20 € ¹⁾	Pamiatková rezervácia Trnava	18 100	9 950	234/2011 Z. z.
100 € ²⁾	1150. výročie úmrtia kniežata Pribinu	6 800	6 800	339/2011 Z. z.

Zdroj: NBS.

1) Strieborná zberateľská minca.

2) Zlatá zberateľská minca.

nej meny euro, ktorej vydanie bolo plánované začiatkom januára 2012. Razbu všetkých euromincí realizovala Mincovňa Kremnica, š. p., ktorá zabezpečila aj výrobu 55 tisíc kusov euromincí z každej nominálnej hodnoty s letopočtom razby 2011, určených do ročníkových súborov slovenských euromincí.

V súlade s emisným plánom pamätných a zberateľských euromincí na rok 2011 vydala NBS päť rôznych zberateľských euromincí z drahých kovov, z ktorých štyri boli vyrazené zo striebra a jedna zo zlata (tabuľka 14). Podrobné informácie o motívoch zberateľských euromincí sú publikované na internetovej stránke NBS³³. Predaj pamätných a zberateľských euromincí realizovala NBS prostredníctvom domácich a zahraničných zmluvných partnerov.

4.3 SPRACOVANIE EURO BANKOVIEK A EUROMINCÍ

V roku 2011 NBS vydala do obehu viac ako 316 mil. kusov euro bankoviek a z obehu prostredníctvom bánk a čiastočne aj verejnosti prijala viac ako 297 mil. kusov euro bankoviek.

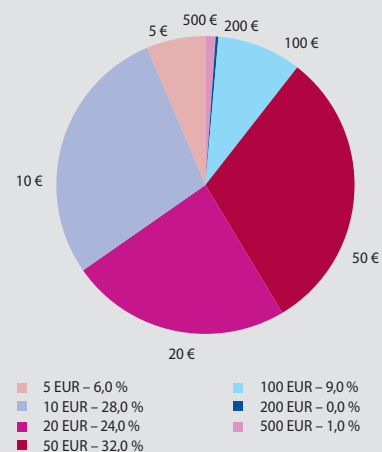
Počas roka NBS spracovala viac ako 296 mil. kusov euro bankoviek v zmysle jednotných postupov stanovených ECB pre všetky národné banky eurozóny.

Prijaté množstvo euro bankoviek bolo približne trikrát vyššie v porovnaní s priemerným množstvom emitovaných bankoviek³⁴. V praxi to znamená, že v priemere sa každé 4 mesiace skontrolujú všetky euro bankovky emitované NBS,

čím sa zabezpečuje čistota, integrita a ochrana euro bankoviek v obehu, a tým aj dôvera verejnosti v euro bankovky. Na dosiahnutie tohto cieľa je potrebné udržiavať dobrú kvalitu euro bankoviek v obehu a rýchlo rozpoznať falšované euro bankovky. Najčastejšie spracovávanou bola euro bankovka v nominálnej hodnote 50 € (graf 21), ktorá je aj najviac používanou euro bankovkou v obehu.

Pri spracovaní euro bankoviek sa vytriedilo ako neupotrebitelných takmer 47 mil. kusov euro bankoviek. Priemerná miera vytriedovania bola 16 %. V porovnaní so štátmi eurozóny patríme ku krajinám s priemernou mierou vytriedovania euro bankoviek.

Graf 21 Štruktúra euro bankoviek spracovaných v roku 2011

Zdroj: NBS.

³³ www.nbs.sk/sk/bankovky-a-mince/eurove-mince/zberatelske

³⁴ Daný ukazovateľ sa volá počet obrátok a nie je rovnaký pre všetky nominálne hodnoty, napr. pre 500 € bankovku mal hodnotu 0,6, pre 10 € bankovku mal hodnotu 6 a pre 20 € a 50 € bola hodnota približne 3.

V roku 2011 bolo vydaných do obehu viac ako 307 mil. kusov euromincí a z obehu bolo prijatých viac ako 251 mil. kusov euromincí. Vzhľadom na vyššiu fyzickú životnosť euromincí sa pri spracovaní mincí (v roku 2011 bolo spracovaných takmer 250 mil. kusov mincí) vytriedilo ako neupotrebitelných iba približne 29 tis. kusov euromincí. Z hľadiska štruktúry spracovávaných euromincí neboli medzi euromincami jednotlivých nominálnych hodnôt výrazné rozdiely.

4.4 FALZIFIKÁTY BANKOVIEK A MINCÍ ZADRŽANÉ NA ÚZEMÍ SR

V roku 2011 bolo na území SR zadržaných 7 967 falzifikátov bankoviek a mincí (tabuľka 15). V porovnaní s rokom 2010 došlo k nárastu o 272 %. Z celkového počtu zadržaných falzifikátov bolo 6 339 bankoviek a 1 628 mincí. Najvyšší podiel zo všetkých falzifikátov zadržaných v roku 2011 mali falzifikáty eura (99 %). Viac ako 61 % falzifikátov zadržala polícia.

Aj napriek zvýšenému počtu zadržaných falzifikátov v roku 2011 a technickej úrovne ich vyhotovenia falzifikáty nepredstavovali vážnejšie riziko pre bezpečnosť a plynulosť hotovostného peňažného obehu v SR.

FALZIFIKÁTY EUR

V roku 2011 bolo na území SR zadržaných 6 260 kusov falzifikátov eurobankoviek v hod-

note 1 005 205 €, čo predstavuje v porovnaní s minulým rokom viac ako štvornásobný nárast. Najviac falzifikátov v počte 5 214 kusov predložila polícia, pričom z uvedeného množstva bolo 4 898 kusov zadržaných ešte pred ich uvedením do obehu, a preto neohrozili peňažný obeh. Najvýznamnejšou policajnou akciou čo sa týka počtu zadržaných falzifikátov, bol prípad z konca roka, pri ktorom bolo zadržaných 3 745 kusov falzifikátov bankoviek 100 € a 1 001 kusov falzifikátov 500 €.

V porovnaní s predchádzajúcim obdobím, keď prevažovali falzifikáty eurobankoviek nominálnych hodnôt 20 € a 50 €, policajný prípad z konca roka ovplyvnil štruktúru zadržaných falzifikátov do takej miery, že v roku 2011 bol zaznamenaný výrazný nárast falzifikátov vyšších nominálnych hodnôt, 100 € a 500 €, ktoré tvorili viac ako 80 % z celkového počtu zadržaných falzifikátov.

V roku 2011 bolo zadržaných 1 628 kusov falzifikátov euromincí, čo predstavuje v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka nárast o 15,5 %. Najčastejšie zadržanými falzifikátmi boli mince v nominálnej hodnote 2 €. Väčšina z nich sa svojimi magnetickými vlastnosťami, vodivosťou a vyhotovením odlišovala od pravých euromincí len minimálne, a preto je pre verejnosť pomerne náročné odhaliť falzifikát, najmä ak sa prijímaným eurominciam nevenuje dostatočná pozornosť.

Falzifikáty eurových platidiel zadržaných v SR predstavovali 0,96 % z celkového počtu falzifi-

Tabuľka 15 Vývoj počtu falzifikátov zadržaných v SR (kusy)

	EUR	USD	SKK	Ostatné	Spolu
2009	2 903	141	297	126	3 467
2010	2 837	50	14	33	2 934
2011	7 888	38	15	26	7 967

Zdroj: NBS.

Tabuľka 16 Počet falzifikátov eur zadržaných v SR (kusy)

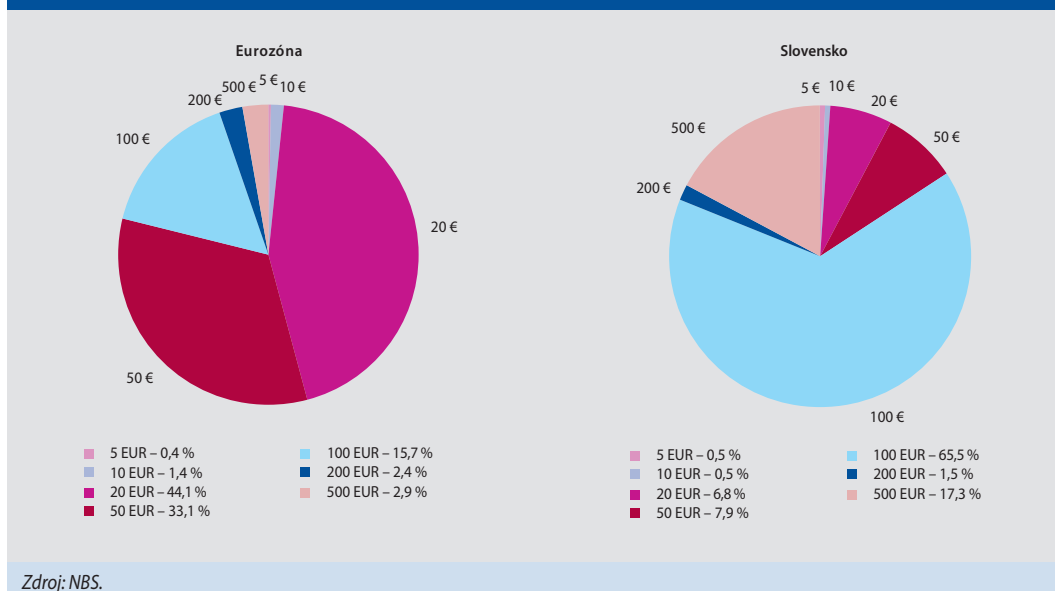
	0,50 €	1 €	2 €	5 €	10 €	20 €	50 €	100 €	200 €	500 €	p ¹⁾	Spolu
2009	37	109	664	29	37	274	827	775	144	7	0	2 903
2010	208	224	977	35	38	312	503	392	91	56	1	2 837
2011	348	239	1 041	29	31	425	495	4 103	91	1 086	0	7 888

Zdroj: NBS.

1) Napodobneniny, pozmenené, upravené a zložené bankovky.

Graf 22 Porovnanie štruktúry zadržaných falzifikátov v eurozóne a v SR v roku 2011

kátov zadržaných v roku 2011 v eurozóne. Ich podiel na celkovom počte eurobankoviek a euromincí v peňažnom obehu SR je veľmi nízky a možno konštatovať, že pravdepodobnosť, že fyzické alebo právnické osoby prídu do styku s falošnou eurobankovkou alebo euromincou je veľmi malá.

Porovnanie štruktúry zadržaných falzifikátov v eurozóne a v SR v roku 2011 zobrazuje graf 22.

FALZIFIKÁTY SLOVENSKÝCH KORÚN

Zavedením eura do hotovostného peňažného obehu sa výrazne znížil výskyt falzifikátov slovenských korún. V roku 2011 bolo zadržaných len 15 kusov falzifikátov. Aj keď je možnosť výmeny slovenských bankoviek za eurové bankovky ča-

sovo neobmedzená, možno očakávať, že výskyt falzifikátov slovenských korún bude naďalej len ojedinelý.

FALZIFIKÁTY AMERICKÝCH DOLÁROV A OSTATNÝCH CUDZÍCH MIEN

V roku 2011 bol v porovnaní s predchádzajúcim rokom zaznamenaný pokles zadržaných falzifikátov amerických dolárov a ostatných cudzích mien. Počet zadržaných falzifikátov amerických dolárov sa znížil o 24 %. Podobne ako v roku 2010, bola najviac falšovanou bankovka 100 USD, ktorá tvorila 95 % zo zadržaných falzifikátov. Výskyt falzifikátov ostatných cudzích mien poklesol o 21 %. Najväčší podiel tvorili falzifikáty anglických libier (21 kusov) a českých korún (4 kusy).